

HERWAARDEER DE WIJKAGENT

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

6. VEILIGE STAD

STANDPUNT

Veilig wonen, kunnen buitenspelen, veilig naar de winkel kunnen gaan en een praatje kunnen slaan met de buren: dat is een basisrecht zoals het recht op onderwijs of werk. Veiligheid is geen rechts thema. Integendeel, het recht op fysieke integriteit is een recht dat vooropstaat bij consequent links. Wie wil optreden tegen geweld en criminaliteit, moet de criminaliteit effectief bestraffen en tegelijk inzetten op een voorkomingsbeleid.

Criminaliteit en geweld zijn vaak het werk van bendes en internationale netwerken die monsterwinsten nastreven via wapenhandel, mensenhandel, diamanthandel, drugshandel... Tegenover de georganiseerde misdaad is zerotolerantie nodig. Geweld moet ook effectief bestraft worden. Tegelijk is een beter preventiebeleid nodig dat inzet op sociale rechtvaardigheid, sterke buurten en wijkagenten.

WAT WE WILLEN

Vooraf: veiligheid is meer dan de afwezigheid van criminaliteit. Veiligheid komt dus op meerdere plaatsen in ons programma terug: veilig verkeer (zie hoofdstuk 4, *Mobiele stad*), veiligheid in kwaliteitswoningen, denk aan de gasontploffing op de Paardenmarkt in januari 2018 (zie hoofdstuk 2, *Woonstad*), veiligheid op het werk (zie hoofdstuk 10, *Werkende stad*), een veilige leefomgeving zonder fijn stof en geluidsoverlast (zie hoofdstuk 8, *Groene en leefbare stad*).

EEN. LAAGDREMPELIGE WIJKKANTOREN EN MEER WIJKAGENTEN

- We gaan voor laagdrempelige politiekantoren die ook 's nachts open zijn.
- We herwaarderden de rol van de wijkagent.
- We organiseren inspraak op wijkniveau, voor inwoners en verenigingen, om de prioriteiten op vlak van preventie en veiligheid in de wijk te bepalen.

TWEE. DE MISDAAD EFFECTIEF BESTRAFFEN

- Nultolerantie voor georganiseerde misdaad. We geven prioriteit aan het bestrijden van de maffia, de generaals van de drugs- en mensenhandel en aan de grote oplichterij en fraude.
- We bestraffen fysiek geweld en fysieke criminaliteit ook effectief. Straffen heeft een afschrikkende rol. Dat betekent niet dat er om ter langst en om ter hardst gestraft moet worden. Het betekent wel dat straffen effectief uitgevoerd worden.

DRIE. BETER VOORKOMEN DAN GENEZEN

- We verbeteren de leefbaarheid in wijken, we zorgen voor meer hulp, preventie en sociale controle door buurtwerkers, straathoekwerkers, jeugdanimatoren en gemeenschapswachten.
- We zetten in op dialoog en communicatie in plaats van op GAS-boetes. Bij echte problemen schakelen we justitie in.
- We ijveren ervoor om de vredegerechten in Ekeren, Borgerhout en Berchem te heropenen.

VIER. HET SLACHTOFFER STAAT CENTRAAL

- We waarderen het werk van de dienst slachtofferhulp en bouwen de dienst verder uit.
- Bij kleine buurtcriminaliteit gaan we vooral voor herstelgerichte straffen, zodat daders beseffen wat ze hebben aangericht bij slachtoffers.

VIJF. INVESTEREN IN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID EN ZEKERHEID

- We ijveren voor de herfinanciering van het onderwijs, het recht op werk en de versterking van de sociale zekerheid als basis voor sociale gerechtigheid.
- We rekenen af met de dubbele moraal die meedogenloze concurrentie, oorlog, racisme en een egoïstisch ik-model promoot, maar tegelijk over veiligheid bezig is.

ZES. TERREURREKRUTERING AANPAKKEN

- De strijd tegen het jihadi-terrorisme start met de boycot van Saoedi-Arabië. We stoppen daarom alle relaties van het stadsbestuur en het havenbestuur met Saoedi-Arabië.
- We concentreren ons op de rekruteringslijnen en communicatielijnen van de ronselaars voor het jihadi-terrorisme.
- We betrekken families en scholen in de strijd tegen terroristisch jihadisme.

ZEVEN. RESPECT VOOR DE DEMOCRATISCHE EN SOCIALE RECHTEN

- We stoppen met het beleid van 'straf de armen' (algemeen alcoholverbod, bedelverbod...).
- We stoppen met de permanente militarisering van de samenleving en met de aankoop van oorlogswapens en oorlogsmunitie voor de lokale politie.
- We verkiezen wijkgerichte politie, dicht bij de mensen, boven het peperdure camerasysteem en de centraal gestuurde controlekamerpolitie met centrale interventie-eenheden.

VISIE

Alle Antwerpenaren moeten zich veilig kunnen voelen in hun wijk en stad. In de Grote Bevraging van de PVDA in het najaar van 2017 bij 8785 Antwerpenaren kwam het thema 'veiligheid' als het op één na belangrijkste thema uit de bus, na 'armoede'.

EEN. LAAGDREMPelige WIJKKANTOREN EN MEER WIJKAGENTEN

Het stadsbestuur besliste de politiediensten te centraliseren in een groot mastergebouw op de Luchtbal. In 2020 zal de politie verhuizen naar een nieuwe, peperdure politietoren aan Post X in Berchem. Kostprijs: 290 miljoen euro. Dat is vijf keer zo veel als het MAS, het Museum aan de Stroom. Bart De Wever en zijn rechtse stadsbestuur hebben een hightechvisie op politiewerk, een beetje zoals in computergames. In die visie stuurt een centrale telecommandokamer politie-eenheden aan. Die eenheden rijden rond en hebben nog amper voet aan de grond of voeling met de wijken.

In onze Grote Bevraging schuift een grote groep Antwerpenaren de punten 'de wijkagent opwaarderen' en 'laagdrempelige wijkkantoren van de politie zonder afspraak, die ook 's nachts open zijn' naar voren. Maar het rechtse stadsbestuur sloot vier wijkkantoren. En ook de nachtopening werd afgeschaft. Aangiftes kan je nog alleen doen per computer of op afspraak.

De PVDA voerde actie om de wijkkantoren van de politie open te houden. In Deurne tekenden 2500 mensen de petitie tegen de sluiting van het politiekantoor in de Lakborslei. Bereikbare wijkagenten, dicht bij de mensen: dat is cruciaal om overlast en criminaliteit tegen te gaan. Interventiewerking kan niet wat wijkagenten kunnen. Zij kennen hun pappenheimers, zij kennen de problemen in de wijk en kunnen preventief werken, problemen vroeg opmerken en er iets aan doen voor ze ontsporen in criminaliteit. En andersom: als de bevolking de agenten kent, is er meer controle op de agenten en komt het veel moeilijker tot misstanden zoals met de bende van Mega Toby en Sproetje. Wij willen dat het stedelijke veiligheidsplan besproken wordt in wijkvergaderingen waar de korpschef en de burgemeester hun prioriteiten komen voorstellen. Wij willen dat de stem van inwoners, verenigingen en belanghebbenden gehoord wordt wanneer men de prioriteiten voor preventie en veiligheid in hun wijk bepaalt.

TWEE. DE MISDAAD EFFECTIEF BESTRAFFEN

Om paal en perk te stellen aan geweld en criminaliteit, moet criminaliteit effectief bestraft worden. Tegelijk moet er ingezet worden op preventie, op het voorkomen van criminaliteit. Hoe je het ook draait of keert: hoe groter de ongelijkheid in de samenleving, hoe groter de criminaliteit. In samenlevingen met meer gelijkheid is er minder geweld en misdaad.

De winstjacht gaat gepaard met bruto geweld. Er is economisch geweld en fiscale fraude. Er is witteboordencriminaliteit die onbestraft blijft. Er is het terrorisme. Er zijn de gewapende overvallen en gijzelingen, het geweld van mensenhandelaars, van grote drugskartels, van trafikanten in bloeddiamanten, van fraudeurs en economische misdadigers, pooiers en andere afpersers, *car-* en *homejackers* en georganiseerde bandieten.

Duidelijk is alvast dat de prioriteit moet gaan naar de strijd tegen de grote georganiseerde criminaliteit: de maffia, de generaals van de drugs- en mensenhandel, de grote oplichterij en fraude. Het zijn die generaals van de criminaliteit die overal in de wijken luitenantjes werven.

Fysiek geweld en fysieke criminaliteit moeten effectief bestraft worden. Bestrafing heeft een afschrikkende rol. Niet dat er om ter langst en om ter hardst gestraft moet worden, maar straffen moeten wel effectief uitgevoerd worden. Het kan toch niet dat daders van ernstige fysieke of seksuele gewelddaden nog lange tijd vrij rond blijven lopen. Evenmin kan het zijn dat mensenhandelaars, grote drugsbaronnen of economische misdadigers en fraudeurs uit de bankenwereld, de diamantwereld of de industriële wereld op vrije voeten blijven. Er moet een einde komen aan de straffeloosheid van deze organisatoren van de criminaliteit.

DRIE. BETER VOORKOMEN DAN GENEZEN

Veiligheid is geen uitsluitend politionele bevoegdheid. Veel mensen zetten zich beroepshalve of als vrijwilliger in voor een veilige samenleving: conciërges, buurtwerkers, stadswachters, wijkregisseurs... In een aantal buurten zijn die vertrouwenspersonen vaak de enigen die aanspreekbaar zijn. Die rol hoort er in elke wijk te zijn en verdient herwaardering. Maar het stadsbestuur bouwt die rol af. Zonder enige evaluatie trok het de middelen voor straathoekwerk in. Straathoekwerk werd vervangen door politiewerk. Zo moet het niet.

Wij willen meer straathoekwerkers en jeugdanimatoren. Dat zijn opvoeders die contact hebben met burens en bewoners. Zij kunnen preventief werken in samenspraak met de school, spijbelgedrag tegengaan, huisvestingsproblemen signaleren enzovoort. Natuurlijk is er een band tussen de leefbaarheid van een buurt en het veiligheidsgevoel. Leegstand, verkrotting, vervuiling en verloedering, gebrek aan openbare ruimte en aan groen vergroten de onveiligheid. Wie de meer dan vijftig stadswijken veiliger wil maken, moet dan ook investeren in het concept van de integrale wijk (zie de inleiding van dit programma). Want voorkomen is veel beter dan genezen.

We zetten in op dialoog en communicatie in plaats van op GAS-boetes. Bij GAS-boetes is de lokale overheid én rechter én partij. Wie een GAS-boete wil betwisten, moet zelf naar de politierechtbank stappen en daar

de kosten van dragen. Zelfs de hoogste parketmagistraten vinden de GAS-wet een inbreuk op de scheiding der machten en zij vinden de toepassing op jongeren meer dan bedenkelijk. GAS-boetes zijn ook asociaal. Deftige kringen moeten niet vrezen voor een GAS-boete, 'hangjongeren' in volksbuurten wel. Boetes uitdelen lost de problemen in de wijken niet op. Niemand stelt nog de vraag *waarom* die vuilnisbak al op straat staat of *waarom* jongeren op straat slenteren en een stommitie uithalen. Men wil iedereen in de pas doen lopen, niet door problemen op te lossen maar door te bestraffen. Nooit een boete dus? Toch wel. Als andere middelen niets uithalen kan uiteraard een boete volgen.

In Antwerpen werden de vrederechten van Borgerhout, Ekeren en Berchem gesloten. Burgers moeten nu helemaal naar het Vlinderpaleis gaan, het justitiepaleis op het Zuid. Dat verhoogt de drempel, terwijl een vrederecht net dicht bij de mensen moet staan. Kwetsbare mensen maken vaak gebruik van het vrederecht. Er moeten voldoende middelen naar juridische basisdienstverlening gaan. Justitie mag niet alleen voorbehouden zijn aan wie het zich kan permitteren. Wij willen dat Antwerpen er bij de federale overheid en bij de minister van Justitie op aandringt om de gesloten vrederechten opnieuw te openen.

VIER. HET SLACHTOFFER STAAT CENTRAAL

Slachtoffers van misdaden blijven vaak verweesd achter. Ze blijven zitten met angst en vragen. Waarom ik? Ben ik ergens schuldig aan? Zal mijn schade vergoed worden? Wat bezielt de dader? Hier verdient al het goede werk van de dienst slachtofferhulp waardering. Wij ijveren ervoor dat dit nog verder wordt uitgebouwd.

Bij kleinere buurtcriminaliteit zijn herstelgerichte straffen belangrijk. Daders van buurtcriminaliteit moeten geconfronteerd worden met hun slachtoffer, zodat ze kunnen beseffen wat ze aangericht hebben. Ze moeten ook de schade vergoeden, financieel of door taakstraffen. Internationale ervaring leert dat zo'n herstelgericht strafbeleid veruit de hoogste efficiëntie haalt.

VIJF. INVESTEREN IN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID EN ZEKERHEID

Almaar meer wordt veiligheid herleid tot repressie. Toch is sociale preventie de belangrijkste manier om criminaliteit te voorkomen. Het komt erop aan om het recht op arbeid en het recht op wonen te garanderen, net als een sluitende sociale zekerheid. Dan kan een gevoel van sociale geborgenheid ontstaan en een gevoel van onbezorgde verwachting voor de dag van morgen. Dan wordt het voor criminelen moeilijk om een netwerk van luitenantjes en dealertjes te rekruteren onder uitgeslotenen die geen uitweg meer zien of niets anders geleerd hebben dan het snelle geldgewin.

Een brede collectieve basis van sociale rechtvaardigheid en zekerheid maakt ook andere normen en waarden mogelijk. Zo kan er eindelijk een einde komen aan de dubbele moraal die zerotolerantie predikt en massale opsluiting als het over de ene vorm van geweld gaat, maar intussen oorlogsgeweld, bankiersgeweld en tv-geweld ongemoeid laat. Pas als de samenleving niet meer draait rond het hoogste ik-rendement, rond de oorlog van allen tegen allen en de oorlog *tout court*, kunnen waarden als samenwerking en sociale bescherming, solidariteit en respect de bovenhand halen.

Het onderwijs herfinancieren, werk bieden aan jongeren, vechten tegen de uitsluiting van grote groepen mensen: het is allemaal noodzakelijk in de strijd voor een veilige samenleving. Er zijn partijen die roepen over veiligheid, maar intussen een neoliberal uitsluitingsbeleid voeren. Dat is niet alleen contraproductief, het is ook hypocriet.

ZES. TERREURREKRUTERING AANPAKKEN

In mei 2015 raakte bekend dat Saoedische miljarden naar Antwerpen zouden komen voor de bouw van een recyclagefabriek. 'Dat zet Antwerpen nog beter op de kaart,' vertelde burgemeester De Wever trots. Bij het

project was ook Saleh Kamel betrokken, een Saoedische topbankier en financier van de terreurgroep Al Qaeda. De PVDA voerde actie tegen de investering. Met succes, het project werd afgevoerd. Maar de dubbele moraal is gebleven. De partijen van het stadsbestuur beweren wel de rekrutering van jihadi-terroristen te bestrijden, maar intussen bakken ze zoete broodjes met de financier van dat terrorisme: Saoedi-Arabië. Elke strijd tegen het jihadi-terrorisme start met de boycot van Saoedi-Arabië.

Om de terreurrekrutering aan te pakken, concentreren we onze inspanningen op de rekruteringslijnen, op de mensen die de propaganda organiseren en op hun communicatiekanalen. 'Families en scholen betrekken bij de aanpak van radicalisering onder de jongeren': dat is het voorstel dat het meest werd aangevinkt bij het thema 'veiligheid' in onze Grote Bevraging bij 8785 Antwerpenaren. Inderdaad, het beleid moet focussen en niet hele gemeenschappen verdenken. We kunnen de vijver waarin de jihadisten vissen alleen maar droogleggen als we iedereen daarbij betrekken en als alle mensen op het terrein zich samen inzetten voor een gemeenschappelijke strijd tegen de ideeën van de ronselaars. De gezinnen maken deel uit van de oplossing, ze zijn niet de oorzaak van het probleem. We mogen niet toelaten dat ouders zich in de steek gelaten voelen of met de vinger gewezen worden. Integendeel: we moeten hen helpen en steunen. Dat geldt ook voor de scholen. Er moeten pedagogische programma's komen waar de scholen mee aan de slag kunnen.

ZEVEN: RESPECT VOOR DE DEMOCRATISCHE EN SOCIALE RECHTEN

Een goed veiligheidsbeleid toont respect voor de democratische en sociale rechten en holt ze niet uit. Het onveiligheidsgevoel mag niet als excuus dienen om het recht op vrije meningsuiting, op privacy en organisatie te kortwieken. Zoals in heel Europa zien we ook in Antwerpen heel zorgwekkende tendensen.

Het beleid stuurt aan op de militarisering van de samenleving. Maand na maand koopt het stadsbestuur geavanceerd, duur wapentuig aan, ook oorlogswapens. Zo kocht de Antwerpse politie oorlogswapens die Whisper.300-oorlogsmunitie kunnen afvuren. In de gemeenteraad zei Peter Mertens daarover: 'Een schot met zo'n jachtwapen kan een eland van 475 kilogram doden vanop een afstand van 900 meter. Dat is toch moeilijk te gebruiken in een stedelijke omgeving. Maar vooral: waar is de wettelijke basis voor dat oorlogsmateriaal? Hiervoor is er geen machtiging met geldigheidsduur en draagwijdte voor gebruik. Evenmin is er een advies van de federale wapencommissie.' Toch gaat de aankoop door.

Ook de militairen in het straatbeeld roepen vragen op. Wettelijk kan het leger alleen ingezet worden als er sprake is van een 'ernstige en nakende dreiging' en als de 'lokale en federale middelen zijn uitgeput'. Het is zeer de vraag of de huidige situatie daaraan voldoet. Als we met twintig para's de diamantbuurt kunnen bewaken, waarom zou dat dan niet kunnen met de 2400 agenten van de Antwerpse politie? Daar antwoordt niemand op. De inzet van het leger is een uitzonderingsmaatregel die ondertussen al drie jaar duurt.

Dezelfde tendens zien we bij het camerabeleid. Het aantal camera's in de stad stijgt van 100 naar 300. Het doel is naar 500 te gaan, alsof er geen strenge regels zijn voor gemeenten die camera's plaatsen. Die regels schrijven voor dat het gemeentebestuur de noodzaak en proportionaliteit van de camera's moet aantonen, dat de gemeenteraad zich daarover moet uitspreken, dat de beelden alleen gedurende korte tijd bewaard mogen worden, dat de Privacycommissie wordt ingelicht en dat de gefilmde het recht hebben de beelden te zien. Maar het stadsbestuur beargumenteert de 'noodzaak' en 'proportionaliteit' nooit.